

Шопіна Т.П., ст. викладач каф. ХТЛПід

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА РІВЕНЬ ЯКОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ОДЯГУ

Сукупність властивостей спецодягу, що зумовлюють його придатність задовольняти певні потреби відповідно до призначення, визначає її якість. Проблема забезпечення високого рівня якості, як одного з основних предметів споживання, носить комплексний характер і охоплює всі етапи життєвого циклу виробу: передпроектні дослідження, проектування, виробництво, товарообіг та експлуатацію.

При оцінці якості виробу необхідно охопити всі суттєві властивості та фактори, що впливають на вибір оптимальних параметрів виробу, що проектується, і систематизувати значення показників якості з урахуванням прогнозованого його перспективного рівня.

Основними факторами, що впливають на рівень якості спецодягу, є: вид та призначення спецодягу; умови експлуатації; конструкція спецодягу; властивості застосовуваних матеріалів; технологія виготовлення; наслідки можливих відмов граничних станів спецодягу; види технічних обслуговувань ремонтів спецодягу; інші чинники, визначальні особливості об'єкта.

Оцінка якості спеціального одягу ґрунтується на класифікації за його захисними властивостями. Відповідність спецодягу призначенню є фактором, що визначає номенклатуру захисних властивостей спецодягу та вибір певного виду спецодягу. Захисні властивості спецодягу забезпечуються в основному за рахунок правильного вибору, а в ряді випадків і створення спеціальних матеріалів.

Призначення спецодягу визначає вибір певного матеріалу для даного виду спецодягу, а також вибір раціональної конструкції, яка забезпечить захист працюючих та зручність в експлуатації.

Без вивчення умов експлуатації виробу, що проектується, неможливо досягти високого рівня якості спецодягу, оскільки цей фактор дозволяє розробити необхідні вимоги до об'єкта проектування, підібрати матеріал із заданими властивостями, розробити раціональну конструкцію виробу, вибрати правильне колірне рішення тощо. Ці два фактори (призначення та умови експлуатації) є найважливішими, тому що вони визначають у якій галузі проводити подальші дослідження.

Правильно обраний матеріал та раціональна конструкція спецодягу забезпечать надійний захист працюючого, створюють комфортні умови праці, що підвищить продуктивність праці. На продуктивність праці також впливає правильно обраний колір матеріалу і композиційне рішення об'єкта.

Як предмет безпосередньої взаємодії з людиною спецодяг повинен мати такі властивості, форму і будову, які б відповідали анатомії та фізіології людини. Ці властивості спецодягу визначають її пристосованість до людини.

З цієї позиції найголовнішим є завдання забезпечення теплового комфорту людини у процесі виконання ним виробничої діяльності. Це завдання зводиться до

відведення продуктів життєдіяльності організму людини з надійного простору в навколишнє середовище та визначають гігієнічні властивості спецодягу.

Другим завданням пристосованості спецодягу до людини є її антропометрична відповідність розмірам та формі тіла людини з урахуванням динаміки рухів та характерних поз працюючих.

Динамічна відповідність для спецодягу має багатофункціональний характер. У конкретному випадку воно забезпечується в результаті обліку динамічного приросту антропометричних вимірювань при конструюванні, обліку еластичних властивостей матеріалів та використання оригінальних конструктивних рішень (наприклад, запровадження "розсувних" ділянок у місцях найбільшого динамічного приросту антропометричних вимірювань).

Оцінка динамічної відповідності спецодягу нині здійснюється за оцінками споживачів на етапі дослідного використання. Виконання виробничих операцій саме собою створює навантаження на організм працюючого, тому під час проектування спецодягу виникає завдання забезпечити відповідність спецодягу психофізіологічним та силовим можливостям людини. До групи психофізіологічних властивостей відносяться властивості спецодягу, що сприймаються людиною у відчуттях - маса виробу, вплив на шкіру, електризованість, зручність зняття та надягання, зручність користування окремими елементами тощо. Завдання забезпечення естетичних властивостей стосовно спецодягу набуває специфічного характеру, оскільки спецодяг, перш за все, повинен задовольняти утилітарним потребам.

Останнім часом вимоги споживача якості спецодягу зросли. Тепер від спецодягу часто потрібно виконувати не лише захисну функцію, а й представляти саму фірму, її обличчя. Поняття фірмового стилю все частіше звучить серед вимог замовників. Спецодяг є необхідним структурним елементом для представлення фірми, тому дуже важливо при розробці спецодягу враховувати ці вимоги. Всі показники властивостей визначають певний вхідний рівень якості спецодягу по відношенню до процесу експлуатації, який можна розбити на періоди, що відповідають відрізку часу експлуатації, протягом якого спецодяг піддається впливу всіх виробничих факторів та впливу людини, що закінчуються пранням та хімчисткою.

Характерною складністю для проектування спецодягу є встановлення необхідного вхідного рівня властивостей та ресурсу за цими властивостями для заданих умов експлуатації. Тому вкрай важко встановити такий порядок випробувань, який дозволив би на етапі проектування визначити показники експлуатаційних властивостей спецодягу, у тому числі – надійності: довговічність, ремонтпридатність, безвідмовність.

Розглянуті групи властивостей загалом визначають відповідність проектного спецодягу умовам його експлуатації та вимогам споживачів.

Література:

1. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу : Навчальний посібник. / М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К. : ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.